

สำเนา

ที่ กษ 1204/ ๑๑๐๐

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

๔๓ ธันวาคม 2545

เรื่อง หรือกรณีคัดค้านการจัดที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา ที่ พย 0014/1311 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2545

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา (ส.ป.ก.พะเยา) ได้หารือกรณีมีบุคคลคัดค้านการจัดที่ดินภายหลังกำหนดเวลาที่ประกาศให้คัดค้านผลการคัดเลือกเกษตรกรตามข้อเท็จจริงโดยสรุปคือ

1. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา (คปจ.พะเยา) ประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกรโดยให้บุคคลยื่นคำคัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนดตามประกาศโดย คปจ.พะเยา ได้จัดที่ดินแปลงเลขที่ 38 กลุ่มที่ 1417 อำเภอแม่ใจ เนื้อที่ประมาณ 8-3-88 ไร่ ให้แก่นายณรงค์ ปัญสุวรรณ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ยื่นคำร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ส.ป.ก.พะเยาจึงออกเอกสาร ส.ป.ก.4-01 ให้แก่นายณรงค์ ปัญสุวรรณ แต่ต่อมาภายหลัง นางมณฑา สุดแป้น มารื่นคำร้องขอแบ่งที่ดินเนื้อที่ประมาณ 1-2-00 ไร่ โดยอ้างว่าเป็นที่ดินส่วนของตน และมอบหมายให้นายณรงค์ฯ ดูแลแทน แต่นายณรงค์ฯ อ้างกับ ส.ป.ก. ว่าตนเองครอบครองทำประโยชน์มาโดยตลอด

2. ส.ป.ก. พะเยา ได้สอบสวนข้อเท็จจริงและตรวจสอบหลักฐาน เห็นว่าข้อกล่าวอ้างของนางมณฑาฯ น่าเชื่อและขอให้นายณรงค์ฯ โอนสิทธิเฉพาะส่วนให้นางมณฑาฯ ซึ่งนายณรงค์ฯ ไม่ยินยอม ส.ป.ก. พะเยาได้นำเรื่องเสนอ คปจ. โดย คปจ.จะมีมติยกเลิกการจัดที่ดินแปลงดังกล่าว และจัดให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและระเบียบต่อไป

/ การนี้ ส.ป.ก. ...

การนี้ ส.ป.ก. พะเยาหรือว่า

2.1 คปจ. พะเยามีมติยกเลิกการจัดที่ดินทั้งแปลงแล้วให้ ส.ป.ก. พะเยา ดำเนินการใหม่ ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง จะชอบด้วยระเบียบหรือกฎหมายหรือไม่ หรือ

2.2 เมื่อนางมณฑาฯ ไม่ได้คัดค้านภายในกำหนดตามประกาศจะถือว่าการจัดเสร็จสิ้น แล้ว หากเห็นว่าไม่ถูกต้องก็ต้องไปฟ้องร้อง หรือเรียกร้องสิทธิต่อศาล หรือเห็นว่าควรดำเนินการอย่างไร

2.3 หากนายณรงค์ฯ ประสงค์จะอุทธรณ์คัดค้านจะต้องยื่นต่อใคร และ ส.ป.ก. ได้กำหนดแบบอุทธรณ์ไว้หรือไม่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) พิจารณาแล้วขอเรียน ดังนี้

1. การพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรเข้าทำประโยชน์เป็นไปตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538 ผู้มีอำนาจพิจารณาในการคัดเลือกเกษตรกร คือ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) หรือคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจาก คปจ. ให้ทำหน้าที่คัดเลือกเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบฯ โดยเกษตรกรผู้จะได้รับคัดเลือกต้องเป็นเกษตรกรผู้ถือครองที่ดินของรัฐ และเป็นผู้ทำกินในที่ดินนั้น ดังนั้น หากผู้มีอำนาจพิจารณาเห็นว่าการดำเนินการคัดเลือกไม่ถูกต้อง หรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดก็สามารถเพิกถอนการจัดและดำเนินการให้ถูกต้องได้

อย่างไรก็ตาม การยกเลิกการจัดที่ดินทั้งแปลง นอกจากผู้ได้รับการจัดที่ดินขาดสิทธิในที่ดินนั้นแล้ว ภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อตกลงที่กำหนดก็อาจสิ้นสุดไปด้วย เช่น กรณีเกษตรกรนำ ส.ป.ก. 4-01 คำประกันเงินกู้ไว้กับสถาบันการเงิน หรือสถาบันเกษตรกร การยกเลิกการจัดอาจมีผลกระทบถึงหลักประกันดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงที่หาหรือเป็นการจัดที่ดินผิดพลาดบางส่วน โดยได้อนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเกินกว่าเนื้อที่ที่เกษตรกรครอบครองทำประโยชน์อยู่เดิม ก็ควรพิจารณายกเลิกการจัดที่ดินเฉพาะส่วนที่ไม่ถูกต้องเพื่อนำไปจัดใหม่ให้ถูกต้องต่อไป ทั้งนี้ จะไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ในที่ดินส่วนที่จัดถูกต้อง

2. การประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกรของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ผู้ยื่นคำขอ ผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับทางปกครอง และผู้ที่ได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองอื่นๆ

/ กรณีหรือ ...

กรณีหรือ นางมณฑาฯ ซึ่งมีได้ยื่นคำร้องขอรับการจัดที่ดินตามประกาศของ ส.ป.ก. ทั้งมิได้ยื่นคำคัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาตามประกาศ นางมณฑาฯ จึงมิใช่คู่กรณี เป็นเพียงบุคคลภายนอก ที่มีได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง (ประกาศ คปจ.) และกระบวนการพิจารณาดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว แต่ถ้านางมณฑาฯ เห็นว่าตนเองได้รับผลกระทบจากคำสั่งดังกล่าว ก็สามารถฟ้องโต้แย้งคำสั่งต่อศาลปกครองได้โดยตรง ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

อนึ่ง หากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งในภายหลัง ซึ่งหากข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เช่นนี้ปรากฏขณะทำคำสั่งเจ้าหน้าที่จะไม่ทำคำสั่งนั้น หรือจะมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่สั่งนั้น กรณีนี้ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง (ประกาศ คปจ.) นั้นได้ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

3. ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ไม่อยู่ภายใต้บังคับให้ต้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ คำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด คู่กรณีสามารถโต้แย้งคำสั่งต่อศาลปกครองได้โดยตรง

ตามข้อหาหรือ เมื่อ คปจ. มีมติยกเลิกการจัดที่ดินและจัดให้ถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกเกษตรกรฯ ซึ่งถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ แม้ระเบียบฯ มิได้กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้ ก็ไม่อยู่ภายใต้บังคับให้ต้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาทางปกครองฯ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นที่สุด ซึ่งหากนายณรงค์ฯ เห็นว่าตนเองได้รับผลกระทบจากคำสั่งยกเลิกการจัดที่ดินดังกล่าว ก็สามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพศาล กุลยรัตน์)

เลขาธิการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-2971

โทรสาร 0-2281-2940

.....ผู้พิมพ์
.....เจ้าของเรื่อง
.....หัวหน้างาน
.....หัวหน้าฝ่าย